

מסורת הש"ס

(א) שנת קכ"א. [גיטין נה].
(ב) שנת קכ"א. א ש, ש.
(ג) [מסכתא דמילי פ"ג].
(ד) [מסכתא דמילי פ"ג].
(ה) [מסכתא דמילי פ"ג].
(ו) [מסכתא דמילי פ"ג].
(ז) [מסכתא דמילי פ"ג].
(ח) [מסכתא דמילי פ"ג].
(ט) [מסכתא דמילי פ"ג].
(י) [מסכתא דמילי פ"ג].

תורה אור השלם

1. כל הולך על גחון וכל הולך על ארבע עד לכל מרבה רגליו כל השרץ השרץ על הארץ לא תאכלום כי שקץ הם: ויקרא יא מב
2. על בן אמרתו לבני ישראל כל נפש ממש לא תאכל דם והגור הגור בתוכם לא יאכל יד: ויקרא יד יב
3. ויאמר יי אל משה אמר אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטעם ביעוה: ויקרא כא א

גליון הש"ס

גמ' וצ"י דא' אשמינתן שקציה ע"י דמסילתא דה"ל בקלל שנת וכן וכן להוסיף גדולים על קטנים וע"י בתשובת מלל מאש ס"ד:

הגהות הב"ח

(א) גמ' דלא ליספו להו צ"י: (ב) רש"י ד"ה וה"ל יונק לטל ומ"ה בעושה וכו' ופ"ה הס"ד וה"ל מ"ה אין זקוק לו וה"ל הכ"ה א"סורא דלוריינתא: (א) ד"ה לא תאכלום וכו' כשרים קרי ביה לא תאכלום הס"ד:

מוסף רש"י

עובר כוכבים שבא לכבות אין אומרים לו ככה. רבנן גזור על אמירה לנביא משום שנות [שבת קכ"א]. ואל תכבה. אין צריך לנחות בידו אלף יומתו וכו' [שבת]. שאין שבותו. של נכ"י, עליהם. דישראל אינו מוחזק על שבתו של נכ"י שאינו עבדו [שבת]. בעושה על דעת אביו. צקטן שיער להבין שהנכ"י זה עתה לאצו ועושה בשבילו [שבת]. עכ"ל אדעתא דנפשיה עבד. ואפילו יודע לו ישראל, הוא להנחת עלמו דמיתו, שיעוד של יפקוד [שבת].

חרש שנשא פרק ארבעה עשר יבמות קיד.

עין משפט גר מצוה

לא א"מ פ"ב מהל' שנת הלכה ז ופ"ד שם הלכה יא ופ"ו מהל' מלכות אסורות ה"ל כ ופ"ג מהל' אלל ה"ל יד סגנ עשין רמג ולאון קמח טושי"ע א"ח ס"י שגמ וטושי"ע י"ד ס"קן שעג סעיף ה:
לא ב מיי פ"ד מהל' שנת ה"ל יא וע"ש ב"מ וצ"י מ:
לב ג ד מיי שם פ"ב הלכה ז סגנ שם טושי"ע א"ח ס"קן שלד סעיף כה:
לג ה מיי פ"ז מהל' מלכות אסורות ה"ל כן טושי"ע א"ח ס"י שגמ: לד ו ז מיי פ"ג מהל' אלל הלכה יד טושי"ע י"ד ס"קן שעג סעיף א ובהג"ה:

תוס' חד מקבוא

מסקנא דשמע' דבקטן אוכל נבלות דבאסורא דרבנן פשיטא דאין ב"ד מצווין עליו להפרישו ובאסורא דרבנן נמי פשיטא דאין אומרי' להתנוק עשה דבר זה. וכי פליג באסורא דאוריית' ומסבירא דאין ב"ד מצווין עליו להפרישו דמעשה דרב יצחק בר ביסנא אירכסו ליה מפתחות בי מדרשא ברה"י אתא לקמי' דרבי פדת אמר אודל דבי טלי וטליא וליטילו התם דאי מיוחד כו' ילא החולב והמגבן והמחבץ שאינם גידולי קרקע ואין פועל אוכל זו אלמנה גזי דבר הגדל ממש מן הארץ לא חשיבא בהמה גידולי קרקע וכן משמע צ"ק דקידושין (דף י"א). גזי גזון וקצ י"ל דליטריק טעמא דהכל דמפרק כלאחר יד הוא משום ר' יהודה דסביר יש לישא שלל בגידולי קרקע דמחייב צפוצה חלוון נמי משום דש ור"מ מפרש דמפרק חייב משום ממתק שמחליק העור ומאצות מלאכות הוא וקשה לר"י מדאמר צ"י חצית (שנת דף קמ"ד. וע"ש) חולב אדם עו לתוך הקדירה אלל לא לתוך הקערה ולפי' הקונטרס נוחא דטעמא משום דכשחולב לתוך הקדירה היו משקה הבא לאוכל ואוכל הוא ואין זה צורך אלל לא לתוך הקערה דצורך משקה מאוכל ודומה לדש שצורך אוכל מתוך פסולת אלל לפירוש ר"מ צין כך וצין כך ליחייב משום ממתק:

אמר רבי יוחנן בדמאי הקי"ו. ה"מ למימר דאפילו לא הקילו דמלאי כיון דליתו אללא מדרבנן שאני דקאמר לעיל אללא משום דהאי שניתי משני בכמה דוכתי א"נ כיון שיש לחוש לפסק טבל דהוי דלוריינתא החמירו אי לאו טעמא דדמאי הקילו:

אלא רבי יוחנן ספוקי מספקא צ"ה. והא דקאמר הש"ס

צ"פ יולא דופן (גדה דף נו: וע"ש) אליבא דר' יוחנן דלאמר מופלא סמוך לאיש דלוריינתא וקטן האוכל נבלות אין צ"ד מצווין להפרישו על צרייתא דמוציא ליה התם הוה מצי למימר וליטעמיך והא ר' יוחנן ספוקי מספקא ליה הכא אללא דללאו הכי שפיר קאמר התם ה"ר אלמנן:

וקסבר דהוי מפרק בלאחר יד. ואל"מ ואפילו לא הוי כלאחר יד נמי דהא אין דישה אללא בגידולי קרקע דלאמר צפרק כלל גדול (שנת דף ע"ה. וע"ש) גזי פוטע חלוון וכו"מ אע"ג דחלוון לא חשיב גידולי קרקע בהמה חשיבא גידולי קרקע כדאמר' בריש פ' כלל מדרבנן (עירובין ד' ס:). דממעט לגיס מדכתי' צקר ולאן מה הפרט מפורש גידולי קרקע כו' זה אין לומר דנהי דחשיב בהמה גידולי קרקע מ"מ כיון דגמרי' מסממנין צעין ממש שיהא גדל מן הקרקע כמו סממנין דלגגי גדולי קרקע ממש לא חשיב בהמה גידולי קרקע דמכוח כשזכור את הפועלים (צ"מ דף פ"ט. וע"ש) דמנאל דיש מה ליש מיוחד כו' ילא החולב והמגבן והמחבץ שאינם גידולי קרקע ואין פועל אוכל זו אלמנה גזי דבר הגדל ממש מן הארץ לא חשיבא בהמה גידולי קרקע וכן משמע צ"ק דקידושין (דף י"א).

גזי גזון וקצ י"ל דליטריק טעמא דהכל דמפרק כלאחר יד הוא משום ר' יהודה דסביר יש לישא שלל בגידולי קרקע דמחייב צפוצה חלוון נמי משום דש ור"מ מפרש דמפרק חייב משום ממתק שמחליק העור ומאצות מלאכות הוא וקשה לר"י מדאמר צ"י חצית (שנת דף קמ"ד. וע"ש) חולב אדם עו לתוך הקדירה אלל לא לתוך הקערה ולפי' הקונטרס נוחא דטעמא משום דכשחולב לתוך הקדירה היו משקה הבא לאוכל ואוכל הוא ואין זה צורך אלל לא לתוך הקערה דצורך משקה מאוכל ודומה לדש שצורך אוכל מתוך פסולת אלל לפירוש ר"מ צין כך וצין כך ליחייב משום ממתק:

שבת דאסור סק"ה גזור רבנן ב"י. קשה לדמרי' צפרק אע"פ (כתובות ד' ס:). גונח יונק חלב

בשנת קסבר מפרק כלאחר יד הוא ומשום נערא לא גזור רבנן והכא אסר ליה בשנת וליכא למימר דהתם דאסר לאו אפילו מלאכה גמורה ואינו כלאחר יד שרי ולאחר ר"מ דהתם מחמת חולי והכא מחמת רעב קרי שפיר נער כדאמר צפרק שלישי לשבועות (ד' ס: וע"ש) נשבע על הככר ומסתכן עליה מהו מסתכן לישרי ליה מר אללא מנטער עליה מהו וקשה לר"י דאסר כן מאי קאמר הכא אי דאיכא סכנה אפילו בשנת מותר והא אפילו בחולים צעלמא מותר כיון שאין בהן מלאכה גמורה ולרבי נראה דאין זו קושיא דהא אכתי לא פירש הש"ס דמפרק כלאחר יד הוא וקאמר דאפילו מלאכה גמורה מן התורה יש לו לדמות להיות מותר כיון דאיכא סכנה ור"י תירך דהך דהכא פליגא וכן משמע התם (כתובות דף ס:). דלאמר הלכה כר' מרינוס מכלל דאיכא דפליגי עליה ואיכא דמפרש דהכא צ"ע של בהמה חייבי שמתקשה לה רוב חלב צדדיה וקשה לר"י דלמה היו יונקים והלא היו יכולין לחלוב לתוך הקדירה ומיהו לפירוש ר"מ לא קשה דמסתמא כיון שהיו רעבים לא היה להם שום מאכל בקדירה:

בשנת קסבר מפרק כלאחר יד הוא ומשום נערא לא גזור רבנן והכא אסר ליה בשנת וליכא למימר דהתם דאסר לאו אפילו מלאכה גמורה ואינו כלאחר יד שרי ולאחר ר"מ דהתם מחמת חולי והכא מחמת רעב קרי שפיר נער כדאמר צפרק שלישי לשבועות (ד' ס: וע"ש) נשבע על הככר ומסתכן עליה מהו מסתכן לישרי ליה מר אללא מנטער עליה מהו וקשה לר"י דאסר כן מאי קאמר הכא אי דאיכא סכנה אפילו בשנת מותר והא אפילו בחולים צעלמא מותר כיון שאין בהן מלאכה גמורה ולרבי נראה דאין זו קושיא דהא אכתי לא פירש הש"ס דמפרק כלאחר יד הוא וקאמר דאפילו מלאכה גמורה מן התורה יש לו לדמות להיות מותר כיון דאיכא סכנה ור"י תירך דהך דהכא פליגא וכן משמע התם (כתובות דף ס:). דלאמר הלכה כר' מרינוס מכלל דאיכא דפליגי עליה ואיכא דמפרש דהכא צ"ע של בהמה חייבי שמתקשה לה רוב חלב צדדיה וקשה לר"י דלמה היו יונקים והלא היו יכולין לחלוב לתוך הקדירה ומיהו לפירוש ר"מ לא קשה דמסתמא כיון שהיו רעבים לא היה להם שום מאכל בקדירה: